

Údržbu textilu komplikují špatná lepidla i nevhodné kombinace látek a doplňků

14.11.2023 - Petr Lesenský | Dýcháme

Trend udržitelné módy je kromě ekologické výroby oděvů silně spjat i s následnou péčí o ně.

Tuzemským profesionálním prádelnám a čistírnám však práci často komplikují špatné kombinace materiálů a doplňků, nesprávná označení textilií či nekvalitní lepidla. Odstranění těchto problémů, kvůli kterým končí řada oděvů předčasně ve spalovnách, vyžaduje vzájemnou komunikaci všech stran působících v oboru.

Podle dat Evropského parlamentu je textilní průmysl zodpovědný za produkci 8 až 10 procent celosvětové produkce CO₂. Na něm se odlišnou měrou podílí řada různých aktérů, kteří v tomto sektoru působí. Předtím, než se oděv dostane do rukou spotřebitele, je totiž nutné zajistit zisk surovin pro výrobu textilu, jeho následné ošetření a přeměnu na oblečení v podobě, jak je známe. Do řetězce dále vstupují společnosti zajišťující distribuci, balení, samotný prodej a mnoho dalších.

Z pohledu zodpovědnosti vůči životnímu prostředí však nejde pouze o výrobu, distribuci a prodej módy, ale i o následnou péči o ni. Praní, sušení či žehlení je zdrojem další environmentální zátěže. Kromě významné spotřeby vody a energií dochází v rámci těchto aktivit k uvolňování dnes již všudypřítomných mikroplastů. Špatná údržba rovněž v kombinaci s nevhodnými materiály a postupy užitými ve výrobě znamená rychlejší opotřebení a ztrátu funkčnosti oblečení. Podle dat Evropské komise i z tohoto důvodu vyhodí každý Evropan ročně 11 kilogramů textilu. Na skládce nebo ve spalovně ho ve světě každou vteřinou končí plný kamion.

Udržitelná péče o módu

Údržba prádla tak hraje velmi důležitou, avšak mnohdy přehlíženou roli v rámci zvýšení udržitelnosti oboru. V tuzemsku se snaží osvětu v daném směru šířit Asociace prádelen a čistíren České republiky (APAČ), která sdružuje aktéry působící v oblasti péče o textil. „*Náš obor je očím veřejnosti často skrytý. Členové asociace se však denně starají o údržbu tun prádla z hotelů, nemocnic, sociálních zařízení, škol, restaurací, sportovních center, kostyméren a dalších institucí,*“ dokumentuje **Monika Býmová**, výkonná ředitelka APAČ.

Profesionální prádelny a čistírny proto výrazně investují do snížení produkce CO₂ a spotřeby energií i vody v rámci svých procesů. Podle nedávného výzkumu, který pro asociaci zpracovalo Vysoké učení technické v Brně, specializovaná zařízení při údržbě 1 kilogramu prádla v porovnání s domácími spotřebují až o 60 procent méně vody a lépe vycházejí také optikou produkce oxidu uhličitého.

Nevhodné kombinace látek a doplňků

Údržbu textilu však prádelnám a čistírnám mnohdy komplikuje řada faktorů, které by se daly kooperací s výrobcí a návrháři eliminovat. „*Ze své zkušenosti vnímám jako největší problém nevhodné kombinace látek a doplňků, které se společně nedají prát a čistit. Často se setkáváme také s použitím špatného lepidla a obecně nesprávného označení textilií. To vše je překážkou v cestě za udržitelností,*“ uvádí **Hana Šabatková**, vedoucí Prádelny a čistírny Jihlava.

Podle **Miroslava Maliny**, jednatele firmy P-MM s.r.o. provozující prádelny a čistírny, jsou problémem i různé ozdobné prvky, které se při údržbě často rozpouštějí a celkově je nelze běžně

čistit bez poškození. „Stejně tak dochází ke kombinaci materiálů rozdílného složení, které nelze čistit jednou technologií, a tím pádem udržovat v dobrém stavu. To vede k častému obměňování oděvů,“ doplňuje.

Cestu nabízí vzájemná diskuse

Za účelem vytvoření platformy, na níž by mohli zástupci výrobců, prodejců, návrhářů i čistíren a prádelen o problémech v tuzemsku společně diskutovat, začala APAČ pořádat takzvaný TexTalk. V letošním roce se v prostorách Prádelny a čistírny Jihlava uskutečnila hned dvojice těchto setkání.

„Z podstaty našeho sortimentu je pro nás velmi důležité dbát rovněž na péči o oděv po prodeji. Tuto událost vnímáme jako velmi přínosnou, protože v rámci jedné akce spojuje odborníky, kteří se mohou navzájem obohatit díky pohledu a zkušenostem toho druhého,“ nastiňuje **Dagmar Zbořilová**, manažerka vývoje společnosti Bandi. „Chtělo by to daleko více akcí tohoto druhu, na nichž by textilní odborníci uvědoměle spolupracovali v různých rovinách s ohledem na budoucnost zdravého rozvoje celého odvětví jako partneři, a ne jako konkurence,“ dodává.

Kromě zástupců dalších předních výrobců a prodejců módy jako SPORTISIMO či VÝVOJ, oděvní družstvo Třešť, se setkání zúčastnily i známé módní návrhářky a kostymérky. „Ani jsem netušila, jak jsou procesy v provozech prádelen a čistíren složité. Jsem za tuto událost strašně ráda, protože jsem potkala spoustu lidí z jiných profesí, se kterými mám ale zároveň hodně společného,“ uvádí módní návrhářka **Tatiana Kováříková**. Smysl akce oceňuje rovněž **Jaroslava Voláková**, hlavní kostymérka České televize. „Udržitelnost je pro nás téma. Kostýmy se velmi často perou, čistí a žehlí, jejich materiál a zpracování proto musí být kvalitní.“

Menší spotřeba vody i praní v nižších teplotách

Ambiciózní plány, jak učinit profesionální údržbu textilu ještě udržitelnější, má asociace i do budoucna. Výzvou je další snižování spotřeby vody a energií či minimalizace využívání obalů. Naplnění stanovených met se však neobejde bez zmiňované kooperace. „Naším cílem by měly být oděvy pratelné v co nejnižších teplotách. Dosáhneme tak příznivého snížení textilního otěru a menšího opotřebení, což přispívá udržitelnosti,“ nastiňuje **Martina Prošková**, viceprezidentka APAČ.

Před covidem existovaly podle průzkumu APAČ v Česku více než čtyři stovky průmyslových prádelen a čistíren. Samotná asociace sdružuje zhruba 110 subjektů. V celém oboru je v tuzemsku dle odhadů zaměstnáno zhruba 5 000 osob, přičemž v členských firmách APAČ pracuje na 3 100 z nich.

<https://www.dychame.cz/udrzbu-textilu-komplikuji-spatna-lepidla-i%E2%80%AFnevhodne-kombinace-latek-a-dopluku>